

עין לטושה

גלעד עברון

עין לטושה

(חושך גמור. שתיקה ארוכה. קולו של הדובר נשמע בחשיכה)

ויקטור מן: אני יודע שאתם מסתכלים עלי. אין אור, בגלל זה אני יודע שאתם שם. אני מרגיש אתכם. אני שומע אתכם נושמים.

(שתיקה)

הי! יש שם מישהו?! אני דורש שתודיעו לי במה מאשימים אותי. מה הפשע שעשיתי... אתם שומעים אותי?! יש לי זכות לדעת למה תוקעים אותי כאן. אני לא אוותר על השערורייה הזאת! אני דורש לאפשר לי לדבר עם עורך הדין שלי. עורך דין סנדלר מרחוב אמסטרדם! יש לי זכויות!

(שתיקה)

מתנפלים עלי בערב במשרד שלי בקמפוס, קורעים חולצה, שמים אזיקים. אף מילה. דוחפים למסדרון, רצים מהר בשביל, מהר מהר, צפופים סביבי, שאיש לא יראה, שאיש לא ידע. מהר, אף מילה!... חטפו אותי! אני לא סתם מישהו שאפשר לתפוס אותו כאילו הוא כלום. יש לי מעמד בארץ הזאת. אתם שומעים אותי? הלו? שומעים אותי?! ובבקשה להדליק את האור! זהו לחץ בלתי נסבל. זו התעללות וזה לא חוקי!... אז בבקשה!...

(שתיקה)

אני מבקש להודיע לראש המחלקה שלי. לדקאן של האוניברסיטה, לפרופסור אורגד ולרקטור שם-טוב, להודיע להם על החטיפה הזאת! אדם לא נעלם ככה פתאום. יש לי תלמידים. לוח הפגישות שלי איתם עמוס. צריך להודיע גם להורים שלי. הם זקנים. מאוד זקנים. אנחנו משוחחים בטלפון פעם בשבוע ביום רביעי... אלה אנשים קשים, אבל למרות הכול, הם ידאגו.

(שתיקה)

אני לא רואה כלום ואני צריך להשתין. אני צריך להשתין!...

(שתיקה. מופיעה קרן דקה של אור מימין לשמאל)

אה! עכשיו אני יודע ששמעתם. הצמדתם עין. סתמתם את חור ההצצה שלכם. אתם שם? ... אל תלכו! ... אל תתרחקו! אני מדבר!!

(שתיקה)

יש שם מישהו?

(ויקטור מסתכל אל מקורה של קרן האור. העין הלטושה שלו נראית לצופים והוא נרתע מהבוהק)

זונות... הסתלקתם? אין לכם על מה להסתכל יותר? אני לא מעניין אתכם מספיק? ... שארקוד? שאשיר לכם?! ... (הוא מסובב את פניו מהאור כדי לא להסתנוור, מנסה להסתכל על ידיו ועל גופו המוארים רגע באור, ואז קרן האור נחסמת. חושך. ויקטור מתחיל לצעוק)

דברו איתי. דברו איתי. יש כאן טעות, רבותי. הלו! נפלה פה טעות. על מה נעצרת? ... זו הסטודנטית הקטנה סילווייה? היא? היא התלוננה עלי? זו כפיות טובה. זה חוסר הבנה. אני משקיע בהוראה את הנשמה שלי. והיא זו שניגשה אלי וביקשה עזרה. הייתה מבולבלת, לא בטוחה שהחוג מתאים לה, התביישה, חייכה, חיבקתי אותה... היא לא התנגדה. זו הייתה משיכה טבעית. הדדית, היא אפילו ישנה אצלי... אני מבין שזה מצטייר לא טוב בהתחשב בהירארכיה של יחסי מורה ותלמידה באוניברסיטה. זימת הזקנים. הילדה הבתולית פוערת עיניים. אני יכול לתאר לעצמי את צקצוק הלשון. איזו צביעות!... היא התלוננה? היא באמת התלוננה? אבל זה משהו שלכל היותר ועדת אתיקה באוניברסיטה צריכה לטפל בו, וגם שם, אם תסלחו לי, לא הייתי מודה באשמה, כי אין אשמה! שני אנשים בוגרים פורקים את הצרכים המיניים שלהם. על זה לא עוצרים בן אדם בחושך ומאיימים עליו...

(שקט)

מישהו מהסגל במחלקה שלי השמיץ אותי? הפריח
האשמות על משהו? ... דוקטור גרא אולי? שלי מיכלסון?
היצרים שלי זעזעו אותם? ... אז תשמעו טוב! אנחנו
מצטיינים בקנאה קטנונית ומרירות. זה בשפע. אנחנו
רק טורפים דוקטורנטים שאנחנו גונבים מהם רעיונות
שילדו במאמץ וקריאה שקדנית, קריאה שהקולגות שלי
במסלול לקביעות כבר לא עומדים בה. קולגות... עוקרי
הרים! מסלול של רפיסות קומה וליקוק תחת. לא.
לא אני. אני לא מרים אחוריים ומטלטל זנב בתקווה
למכתב המלצה. אני אומר להם מה שאני חושב על
ציטוטים שרירותיים ושטחיות יומרנית. לכל דבר צריכה
להיות סיבה. אני גם לא צוחק מהבדיחות המביכות של
ראש המחלקה. נכון. אין לי משפחה לפרנס. אני יכול
להרשות לעצמי פינה ריקה... ללא קידום... מה עוד?
איזו עוד אשמה, או שבזה סיימנו?

(מופיעה שוב קרן האור. שוב הוא מנסה להציץ לתוך קרן האור בעין לטושה,
אבל מסתנוור ומרים ידו כדי להתגונן מהבוהק)

היי! הי! למה אתם שוב מסתלקים? אני משעמם
אתכם? אני מבקש שמישהו רציני ידבר איתי, אתם לא
יכולים ללכת! מה זה, חילופי משמרות, או שאתם לא
מבינים עברית? אתם זקוקים לתרגום? ... העברית שלי
מאיימת עליכם? לתרגם לכם? ... למדו עברית! עברית
זה חוסר ברירה, חוסר מוצא, עין לטושה, עין לא רואה,
הפוכה, כמו המקום הזה, גם סילויה משבשת .

(במעט האור המתפזר מגופו וידו, הוא מנסה להסתכל סביבו כדי לנסות ולאמוד
את המקום שבו הוא נמצא. עיניו מתקשות להתרגל למעבר שבין חושך לאור)

אתם מצלמים אותי? ... אתם מצלמים אותי באור
הזה? ... כבוד הממלכה... אני רוצה להשאיר עליכם
רושם רציונאלי. אם מישהו שומע. רציונאלי...

(הוא נעשה מודע וזהיר לגבי היחשפות גופו באור)

אולי אלה ההפגנות שאני משתתף בהן? פעם בכמה חודשים אני מדדה מול משרד הביטחון עם כמה זקנים וילדים נגד הכיבוש. שני דגלים מלוכלכים, שלט עקום שצויר ביד, ושוטר משועמם. נו... נמצא עוכר ישראל.

(שתיקה)

משהו שכתבתי?... נופים וזיכרון בשפה העברית - זה הנושא שלי. אולי בגלל זה?

(שתיקה)

אני מוכרח פנים. לפחות השם. תגיד לי רק את השם. הייתי רוצה יותר. אני לא יכול בלי שם... כתבתי איך השפה העברית הפכה למפעל הציוני המוצלח ביותר. איך הצליחה לבנות חומות בינינו לבין המציאות... זה מה שהקפיץ אתכם?... אותך יותר?. כתבתי מאמר על שפה שיוצרת מציאות שבה הברירה היחידה היא או לכבוש או להתבצר. אצלנו דת ועם ואצלם - אספסוף, שלנו חיילים ושלהם - מחבלים, הרגישות והמוסר שלנו, תשוקת הרצח שלהם, הגבורה שלנו - ההתאבדות שלהם, הביטחון שלנו, הטרור שלהם. איך נמחקו אלפי שמות מהמפות, איך נעלמו מהן קווי גבול, נעלם ההבדל בין מדינה לארץ, איך גירושים ומוות נמחקו מההיסטוריה. על זה כתבתי. וכתבתי בכעס. אבל בעיקר - על שפה שמטילה שעמום, כאילו שמעת את כל זה אלף פעמים והאוזן נאטמה. למה יותר? איך פועל המנגנון הלשוני שמשלים עם מעשי פשע, ואיך המילים עוזרות לך להסתיר מעצמך את העובדה שגם אתה הפכת לפושע... אני לא אומר שאתה, אתה יותר... אני לא מתכוון... ואולי... אני לא יודע... זהו. זהו. לא יכול להיות שזו מרדנות בעיניך יותר, אנשים כתבו דברים קשים הרבה יותר ממני.

(קרו אור מופיעה שוב, הולמת בגופו של ויקטור שנמצא בגבו אליה, מכווץ, והוא מנסה להסתובב חזרה אל האור תוך שהוא מגן בידו על עיניו)

שוב נטשת אותי? אני מנסה לשמור על הריכוז שלך...
שלכם... מישהו שומע אותי, שם? מאחורי קרן האור
שלכם? קרן היסוד, קרן השפע, קרן הזהב של הידע,
קרן הבלע, קרן החזיר, קרן הנזיר, קרן הזעם, קר לי.
קר לי. לפחות תנו שמיכה. מגרד לי. משהו זוחל עלי.
דברים זוחלים עלי. בואו תראו. תראו.

(שתיקה)

כמה אתם? אולי בכלל אולם שלם? כל אנשי המלך
התייצבו?... מכשירי הקלטה במקומם? המצלמות?

(שתיקה)

מה האשמה? מה החוקים? אני לא מבין את החוקים.

(שתיקה)

לכו תזדיינו. לכו תזדיינו.

(שתיקה)

אני מוכן להודות בכל, קומראדים!... ביאליק הוא
המשורר הגדול בעולם. הנה הודיתי. טשרנחובסקי
אפס לעומתו. פרננדו פסואה לפח... דוסטוייבסקי
משעמם! חבר'ה, הנה נשבעתי. משעמם! נא לשחרר,
אותי, רבותי. הבדיחה מיצתה את עצמה... אני מבקש.
לא טוב לי...

(שתיקה)

אתם שומעים? זה חשוב: אני ישן עם אור. ההורים
שלי היו משאירים אותי בחושך. ככה תתרגל, אמרו.
אתה כבר גדול. אז אני לא. הנה עוד הודאה באשמה.
מקסימוס בן שבע....

(שתיקה)

אני מנסה שוב בהיגיון. סלחו לי, אבל הייתי איש
אקדמיה. לדברים צריכה להיות סיבה: אם הייתם
רוצים לחקור הייתם חוקרים אותי... למה אתם לא
חוקרים? אני זקוק לסיבה. לא יותר... לסיבה... למה
אני זקוק לה? נו...

(חושך גמור)

שאעבור מהרציונאליזם של דקראט לאמפריציזם של
יום?

(שתיקה)

הייתי מודה לפחות לקרן אור. קצת אור... רגע של אור.

(שתיקה)

אתם יכולים להתגאות בעצמכם. עשיתי במכנסיים...
הכול רטוב... אמרתי לכם שאני צריך...

(קרן אור מאירה זמן קצר ועוד בטרם יספיק להגיב היא נעלמת)

לא הספיק... איזה חסד קמצני. אולי תעניקו עוד
מרוחכם? ... ותזרח השמש?

(ויקטור חוזר לדבר אחרי השתהות)

רק עכשיו עולה בדעתי - מתי שאתם מצמידים עין לחור
לצפות בי, אתם סותמים את קרן האור. אתם לא יכולים
לראות כלום בחושך הזה. הצפייה מעוורת אתכם.

(קרן האור שוב מופיעה, אבל ויקטור נמצא על הרצפה ואינו מתרומם אליה.
קרן האור נעלמת. שתיקה. קרן האור מופיעה שוב לרגע קצר. ממתינה. נעלמת)

אני מבקש. צריך להודיע להורים שלי. אם אני לא
אצלל הם לא יבינו. הם לא יתקשרו... גם בחוג שלי
לא יחפשו... הודעה על הלוח במזכירות וזהו. קליין
בטח יחליף אותי. קליינה קליין... רק סילווייה, היא
תדאג לי. צריך להודיע לה. אני מבקש מאוד שתודיעו
לה... לסילווייה...

(שתיקה)

יודעים מה המילה הארוכה ביותר בעברית? ... זה
יתפוס אתכם – לכשתשתתקנה. לכשתשתתקנה הבנות.
לכשתשתתקנה. אז זהו... הכנות לשתיקה בלשון נקבה.
השתיקה הכנועה לפני המילה האחרונה. המתנה לא
נועזת. לא נועזת בכלל. בשביל מה נועזת? אני כבר לא
יודע על מה אני מדבר... מדבר. לשמוע את עצמי. הקול
שלי... הוא לא שלי. לא שלי.

(נשמעות נשימותיו של ויקטור ללא דברים. תאורה חושפת את השטח מסביב
למקור קרן האור – מתגלה מתקן קטן ופשוט שמורכב ממנוף מכני קטן
ומגוחד, ופנס שנסגר ונפתח על ידי גלגל קטן שמסתובב באיטיות ומזיז את
המנוף. הקהל יכול להבין עתה כי זה היה מקור קרן האור, והוא אינו אלא
מכונה פשוטה ביותר ושרירותית אף יותר. ספק, אם כן, אם מישהו בכלל
התבונן בוויקטור. רק הקהל רואה את המכונה. ויקטור מן השרוע על הרצפה
אינו רואה אותה)

סוף